

PIERWSZY SEZON GRZEWCZY
Z NOWYMI PRZEPISAMI

Kontrola jakości węgla

OCENA WDROŻENIA NOWYCH PRZEPISÓW
KONTROLI JAKOŚCI WĘGLA

Krzysztof Wietrzny, Anna Dworakowska

SPIS TREŚCI

Podsumowanie	3
Wstęp	4
Przedmiot i cel opracowania	4
Metodologia	4
Przegląd pozyskanych danych	7
Sklepy internetowe	7
Serwis aukcyjny	7
Punkty stacjonarne	7
Działania kontrolne Państwowej Inspekcji Handlowej	10
Wnioski	11

PODSUMOWANIE

Sezon grzewczy 2018/2019 to pierwszy sezon, w którym obowiązują nowe przepisy dotyczące jakości węgla na rynku detalicznym. Sprzedawcy zobowiązani są do przekazywania kupującemu świadectwa jakości węgla, informującego o podstawowych parametrach kupowanego paliwa, w tym o wartości kalorycznej, zawartości popiołu czy wilgoci¹.

Ministerstwo Energii określiło również minimalne wymagania jakie musi spełniać węgiel sprzedawany do instalacji o mocy niższej niż 1 MW². Organem odpowiedzialnym za kontrolę tego czy świadectwa są przekazywane, czy są poprawnie wystawiane oraz czy rzeczywista jakość danego węgla zgadza się z parametrami na świadectwie, jest Inspekcja Handlowa. Ustawa o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw przewiduje kary za naruszenie powyższych przepisów. Za niewystawienie świadectwa, brak przekazania kopii nabywcy lub wystawienie świadectwa, które jest niezgodne z faktyczną jakością sprzedawanego węgla, od 10 000 zł do 100 000 zł. Sprzedaż węgla niespełniającego wymagań rozporządzenia jest przestępstwem zagrożonym karą grzywny do 500 000 zł lub pozbawieniem wolności do 3 lat.

Polski Alarm Smogowy sprawdził czy sprzedawcy węgla przestrzegają nowych przepisów oraz czy Inspekcja Handlowa dba o ich prawidłowe wdrażanie. W tym celu na przełomie 2018 i 2019 roku (listopad, grudzień, styczeń i luty) przeprowadziliśmy analizę różnych kanałów sprzedaży węgla, zarówno internetowych jak i stacjonarnych.

Należy podkreślić, że sprzedawcy węgla mają wysoką świadomość istnienia nowych przepisów i konieczności przekazywania świadectw. Podstawowym problemem jest to kiedy świadectwa są przekazywane – spora grupa sprze-

dawców nie chciała okazać świadectwa przed zakupem, twierdząc, że dołączają je dopiero do faktury, a więc już po fakcie zakupu. **Przy tego typu podejściu, klient nie ma więc możliwości formalnej weryfikacji parametrów kupowanego węgla.** Przykładowo, na 11 sklepów internetowych aż 4 nie chciały przesłać świadectwa jakości węgla przed zakupem. **Jest to o tyle problematyczne, że parametry podawane np. na workach z węglem często różnią się od tych wyspecyfikowanych na świadectwie.**

W trakcie analizy stwierdzono, że aż w 5 przypadkach na 10 parametry na workach były zawyżone w stosunku do parametrów na świadectwie. Biorąc pod uwagę fakt, że świadectwo może być przekazane dopiero wraz z fakturą, zawyżone parametry na worku wprowadzają klientów w błąd.

Kolejnym ważnym zagadnieniem jest **brak na wzorze świadectwa określonym rozporządzeniem miejsca na wpisanie zawartości siarki w węglu.** Jest to informacja ważna dla kupującego, gdyż wysoka zawartość siarki może prowadzić do szybszej korozji kotła. Mamy więc do czynienia z kuriozalną sytuacją, kiedy to rozporządzenie w sprawie norm jakości węgla wprowadza parametr maksymalnej zawartości siarki, ale nie jest on podawany na świadectwie, przez co nabywca węgla nie może go zweryfikować.

Na przestrzeni badanych czterech miesięcy **Inspekcja Handlowa nie pobrała ŻADNEJ próbki w celu sprawdzenia czy informacje podawane na świadectwie są prawdziwe.** Prowadzone kontrole dotyczyły jedynie kwestii formalnych – tego czy świadectwo jest wystawiane i czy ma poprawną formę. Przeprowadzono 353 kontrole i stwierdzono 126 nieprawidłowości.

Brak poboru próbek należy uznać za bardzo duży wyłom w systemie wdrażania kontroli nad jakością węgla sprzedawanego w Polsce, nikt bowiem nie sprawdzał czy wartości wpisane na świadectwie są prawdziwe i czy klienci nie są oszukiwani. Bez poboru i analizy próbek przez Inspekcję Handlową system kontroli jakości węgla będzie jedynie systemem teoretycznym.

1. Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz.U. 2018 poz. 1890)
2. Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006r o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 427 z późn. zm.)

PRZEDMIOT I CEL OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest weryfikacja poprawności stosowania przez przedsiębiorców przepisów dotyczących wymagań jakościowych dla paliw stałych:

- Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006r o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 427 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wzoru świadectwa jakości paliw stałych (Dz.U. 2018 poz. 1892);
- Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz.U. 2018 poz. 1890).

Wprowadzone przepisy mają na celu unormować parametry węgla sprzedawanego na rynku krajowym oraz zwiększyć ochronę nabywców detalicznych poprzez określenie minimalnych wymagań jakościowych dla węgla przeznaczonego do użycia w gospodarstwach domowych i instalacjach o mocy nominalnej mniejszej niż 1 MW.

Ponadto wymienione przepisy wprowadzają obowiązek przekazywania nabywcy paliwa świadectwa jakości paliw stałych, jako formalnego potwierdzenia, że sprzedane paliwo spełnia wymagania jakościowe.

Celem opracowania jest sprawdzenie:

- czy sprzedawcy paliw węglowych wystawiają świadectwa jakości na sprzedawane przez siebie paliwa,
- czy świadectwa te są poprawnie wystawiane,
- czy parametry oferowanych paliw są zgodne z wymaganiami jakościowymi.

Weryfikacja dotyczy wyłącznie rynku detalicznego i została przeprowadzona z perspektywy nabywcy detalicznego, który chce kupić węgiel do swojego kotła.

ZAŁOŻENIA ANALIZY

Ze względu na fakt, iż w rozporządzeniu ustalającym normy paliw stałych wyszczególniono odrębne wymagania jakościowe dla 9 różnych rodzajów paliw węglowych, na potrzeby niniejszego opracowania wybrano dwa z nich, które najczęściej stosowane są do domowych kotłów c.o. z podajnikiem automatycznym, a więc groszek oraz ekogroszek:

- **Tabela nr 3.** (patrz str.5) Wymagania jakościowe dla: węgla kamiennego, brykietów lub peletów zawierających co najmniej 85% węgla kamiennego (sortymenty średnie o wymiarze ziarna $5 \div 40$ mm: groszek, groszek I, groszek II),
- **Tabela nr 4.** (patrz str.5) Wymagania jakościowe dla: węgla kamiennego, brykietów lub peletów zawierających co najmniej 85% węgla kamiennego (paliwa stałe o wymiarze ziarna $5 \div 31,5$ mm: ekogroszek).

Weryfikacji poddano podmioty zajmujące się sprzedażą węgla, działające w ramach trzech kanałów sprzedaży:

- **sprzedaż poprzez sklep internetowy,**
- **sprzedaż poprzez serwis aukcyjny,**
- **sprzedaż w punkcie stacjonarnym.**

Sklepy internetowe wyłoniono na podstawie pierwszych dwóch stron wyników wyszukiwania w popularnej wyszukiwarce internetowej dla hasła „węgiel sklep internetowy”. Wśród wyników wyszukiwania zidentyfikowano 16 działających sklepów internetowych z węglem, do których przesłano zapytanie o treści:

Jestem zainteresowany ekogroszkiem z Państwa oferty: [w tym miejscu link do strony z ofertą]. Przed zakupem chciałbym poprosić o przesłanie świadectwa jakości dla tego węgla. Pozdrawiam

Podmioty sprzedające węgiel poprzez serwisy aukcyjne wyłoniono na podstawie wyszukiwania w popularnym serwisie aukcyjnym dla hasła „ekogroszek”. Wśród wyników zidentyfikowano 38 podmiotów oferujących węgiel, które na swoich aukcjach udostępniły adres email do kontaktu. Do podmiotów tych skierowano zapytanie o treści:

Jestem zainteresowany ekogroszkiem z Państwa aukcji: [w tym miejscu link do strony z ofertą]. Przed zakupem chciałbym poprosić o przesłanie świadectwa jakości dla tego węgla. Pozdrawiam

Przedmiotem opracowania jest weryfikacja poprawności stosowania przez przedsiębiorców przepisów dotyczących wymagań jakościowych dla paliw stałych

W tym miejscu należy zaznaczyć, że zgodnie z przytoczonymi przepisami, przekazywanie świadectw jakości jest obowiązkowe przy sprzedaży paliwa, natomiast samo wystawienie oferty sprzedaży paliwa do tego nie obowiązuje. Przekazanie świadectwa przed sprzedażą umożliwia jednak nabywcy weryfikację parametrów jakościowych towaru rozważanego do zakupu i powinno stanowić dobrą praktykę stosowaną przez sprzedawców.

Podmioty sprzedające węgiel w punktach stacjonarnych wyłoniono na terenie miast powiatowych z woj. małopolskiego i woj. śląskiego. Punkty wybrano losowo według dwóch kategorii:

1. Podmioty specjalizujące się w sprzedaży paliw stałych (składy węgla).
2. Podmioty, dla których sprzedaż paliw stałych jest działalnością poboczną (np. markety budowlane).

Na terenie poniższych województw odwiedzone 10 miast

Miasto	Liczba odwiedzonych składów z węglem	Liczba odwiedzonych innych podmiotów sprzedających węgiel
Województwo śląskie		
Żywiec	2	1
Cieszyn	2	2
Żory	3	0
Mikołów	3	0
Województwo małopolskie		
Oświęcim	2	1
Sucha Beskidzka	3	2
Nowy Targ	2	2
Myślenice	2	1
Bochnia	2	2
Wadowice	1	1
RAZEM	21	12

Tabela nr 3. Wymagania jakościowe dla: węgla kamiennego, brykietów lub peletów zawierających co najmniej 85% węgla kamiennego (sortymenty średnie o wymiarze ziarna 5 ÷ 40 mm: groszek I, groszek II)

Lp.	Parametr	Symbol	Jednostka	Wartość	
				minimalna	maksymalna
1	Zawartość popiołu	A ^r	%	–	14,00
2	Zawartość siarki całkowitej	S _t ^r	%	–	1,7
3	Wartość opałowa	Q _i ^r	MJ/kg	21,00	–
4	Zdolność spiekania	RI	–	–	90,00
5	Wymiar ziarna	–	mm	5,00	40,00
6	Zawartość podziarna	–	%	0,00	10,00
7	Zawartość nadziarna	–	%	0,00	10,00
8	Zawartość wilgoci całkowitej	W _t ^r	%	–	20,00

źródło: ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ENERGII z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych

Tabela nr 4. Wymagania jakościowe dla: węgla kamiennego, brykietów lub peletów zawierających co najmniej 85% węgla kamiennego (paliwa stałe o wymiarze ziarna 5 ÷ 31,5 mm: ekogroszek)

Lp.	Parametr	Symbol	Jednostka	Wartość	
				minimalna	maksymalna
1	Zawartość popiołu	A ^r	%	–	12,00
2	Zawartość siarki całkowitej	S _t ^r	%	–	1,20
3	Wartość opałowa	Q _i ^r	MJ/kg	24,00	–
4	Zdolność spiekania	RI	–	–	25,00
5	Wymiar ziarna	–	mm	5,00	31,50
6	Zawartość podziarna	–	%	0,00	10,00
7	Zawartość nadziarna	–	%	0,00	5,00
8	Zawartość wilgoci całkowitej	W _t ^r	%	–	15,00

źródło: ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ENERGII z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych

Łącznie odwiedziło 33 firmy, celem uzyskania informacji o świadectwach jakości na oferowane paliwa oraz dostępności miało w sprzedaży.

W losowo wybranych firmach dokonano zakupu paliwa węglowego typu ekogroszek lub groszek w opakowaniu jednostkowym 15-25 kg. W pozostałych punktach pracownicy byli proszeni o udostępnienie świadectw jakości do wglądu lub w postaci kserokopii. Łącznie pozyskano do analizy świadectwa od 15 firm.

Zebrane dane przeanalizowano pod kątem:

- ilości sprzedawców przekazujących świadectwa jakości do sprzedawanego paliwa,
- poprawności wystawianych świadectw pod względem formalnym,
- zgodności deklarowanych na świadectwach parametrów paliw z wymaganiami jakościowymi dla paliw stałych,
- zgodności parametrów deklarowanych na opakowaniach jednostkowych paliwa z parametrami deklarowanymi w świadectwie jakości.

Wzór świadectwa jakości węgla, które określa Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 27 września 2018 w sprawie wzoru świadectwa jakości paliw stałych

WZÓR

1. Świadectwo jakości paliw stałych nr				
2. Oznaczenie przedsiębiorcy wystawiającego świadectwo jakości, jego siedziby i adresu oraz adresu punktu sprzedaży, jeśli jest inny niż adres siedziby przedsiębiorcy.				
3. Numer identyfikacji podatkowej (NIP) przedsiębiorcy wystawiającego świadectwo jakości oraz numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), jeżeli został nadany, albo numer identyfikacyjny w odpowiednim rejestrze państwa obcego.				
4. Określenie rodzaju paliwa stałego, dla którego jest wystawiane świadectwo jakości.				
5. Wskazanie systemu certyfikacji lub innego dokumentu stanowiącego podstawę do uznania, że określony rodzaj paliwa stałego, dla którego jest wystawiane świadectwo jakości, spełnia wymagania jakościowe określone w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.				
6. Wskazanie wartości parametrów paliwa stałego oraz informacja o wymaganiach jakościowych dla paliwa stałego określona zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.				
Parametr	Jednostka	7. Wartość wskazana przez przedsiębiorcę ¹⁾	8. Wartość dopuszczalna ²⁾	
			minimalna	maksymalna
Zawartość popiołu	%			
Zawartość części lotnych	%			
Wartość opałowa	MJ/kg			
Zdolność spiekania	RI			
Wymiar ziarna	mm			
Zawartość podziarna	%			
Zawartość nadziarna	%			
Zawartość wilgoci całkowitej	%			
9. Oświadczam, że paliwo stałe, dla którego jest wystawiane to świadectwo, spełnia wymagania jakościowe określone w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.				
10. Data i miejsce wystawienia świadectwa		11. Podpis przedsiębiorcy wystawiającego świadectwo albo osoby upoważnionej do jego reprezentowania		

PRZEGLĄD POZYSKANYCH DANYCH

SKLEPY INTERNETOWE

Wysłano zapytania do 16 sklepów internetowych. Spośród otrzymanych 11 odpowiedzi, 7 firm przestało zwrócić wzory świadectw jakości natomiast 4 firmy poinformowały o tym, że świadectwa wystawiane są wyłącznie do faktury sprzedaży. 5 firm nie odpowiedziało na zapytanie w ogóle. Oznacza to, że w czterech przypadkach **klient nie ma możliwości formalnego zweryfikowania jakości kupowanego węgla** przed dokonaniem transakcji.

Poprawność wystawianych świadectw pod względem formalnym

Na otrzymanych 11 świadectw jakości z 7 firm, **wszystkie świadectwa były poprawne pod względem formalnym i nie zawierały błędów.**

Zgodność deklarowanych na świadectwach parametrów paliw z wymaganiami jakościowymi

Wszystkie parametry paliw, dla których wystawione zostały świadectwa, były zgodne z wymaganiami jakościowymi określonymi w rozporządzeniu.

SERWIS AUKCYJNY

W wiodącym serwisie aukcyjnym zidentyfikowano 38 podmiotów oferujących węgiel kamienny, które udostępniły adres mailowy jako formę kontaktu. Do wszystkich tych podmiotów skierowane zostało zapytanie z prośbą o przesłanie świadectw jakości. Odpowiedzi otrzymano od 31 podmiotów z czego 14 przesało wzory świadectw jakości, 2 odmówiły, 6 przesało certyfikaty z badań jakości węgla, a 4 poinformowały, że świadectwa są wystawiane wyłącznie do faktur sprzedaży. W 2 przypadkach sprzedawca poinformował, że oferta dotyczy węgla brunatnego, dla którego nie określono wymagań jakościowych,

a w 3 sprzedawca poinformował o braku towaru na magazynie.

Poprawność wystawianych świadectw pod względem formalnym

Na otrzymanych 14 świadectw jakości z 14 firm, dwa świadectwa zawierały błędy w kolumnie 8: wartość dopuszczalna – podane parametry nie były zgodne z wartościami z rozporządzenia.

Zgodność deklarowanych na świadectwach parametrów paliw z wymaganiami jakościowymi

W jednym przypadku deklarowane parametry nie spełniały wymogów jakościowych. **Taki towar nie powinien być w sprzedaży, a sprawa ta powinna zostać skierowana do sądu przez Inspekcję Handlową.** Paliwa z pozostałych 13 świadectw były zgodne z wymaganiami jakościowymi określonymi w rozporządzeniu.

PUNKTY STACJONARNE

Wystawianie świadectw jakości przez sprzedawców

Na podstawie przeprowadzonych rozmów z pracownikami punktów stacjonarnych, w których sprzedawany jest węgiel, rysuje się obraz **wysokiej świadomości nowych przepisów dotyczących wymagań jakościowych oraz świadectw jakości.**

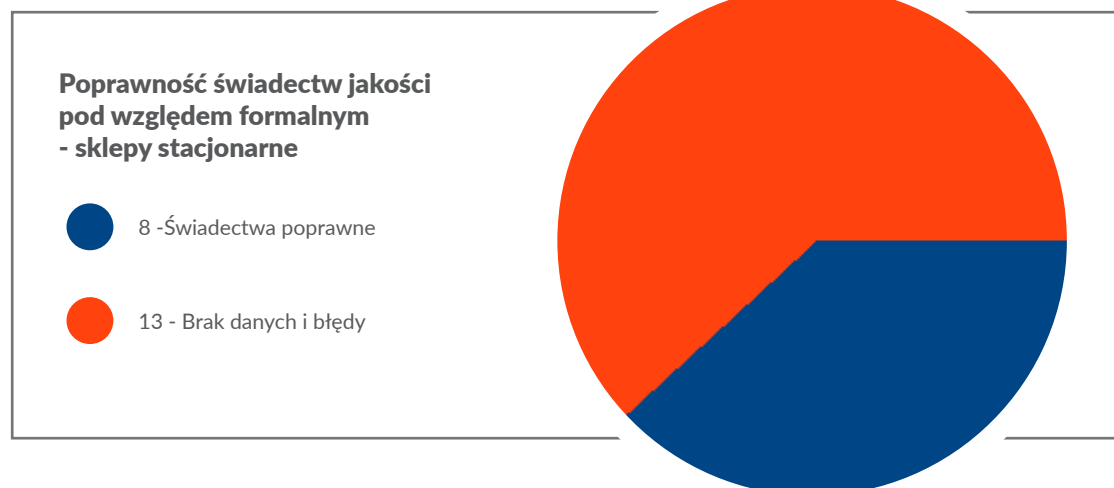
Tylko w jednym przypadku (market budowlany) sprzedawcy w ogóle nie byli świadomi nowych regulacji. W pozostałych przypadkach we wszystkich punktach stacjonarnych sprzedawcy deklarowali wystawianie świadectw jakości w chwili sprzedaży. Niektórzy sprzedawcy przekazali również kserokopię dokumentu jako specyfikację parametrów oferowanego węgla.

Poprawność wystawianych świadectw pod względem formalnym

gorzej sprawa wygląda z treścią i poprawnością wystawiania świadectw jakości. **Na 21 świadectw jakości pozyskanych od 15 sprzedawców w 13 stwierdzono błędy formalne,**

braki parametrów w kolumnie nr 7 (wartość wskazana przez przedsiębiorcę) bądź błędy w kolumnie nr 8 (wartość dopuszczalna – podane parametry nie są zgodne z wartościami z rozporządzenia). Błędy w kolumnie nr 7 powinny podlegać karom.

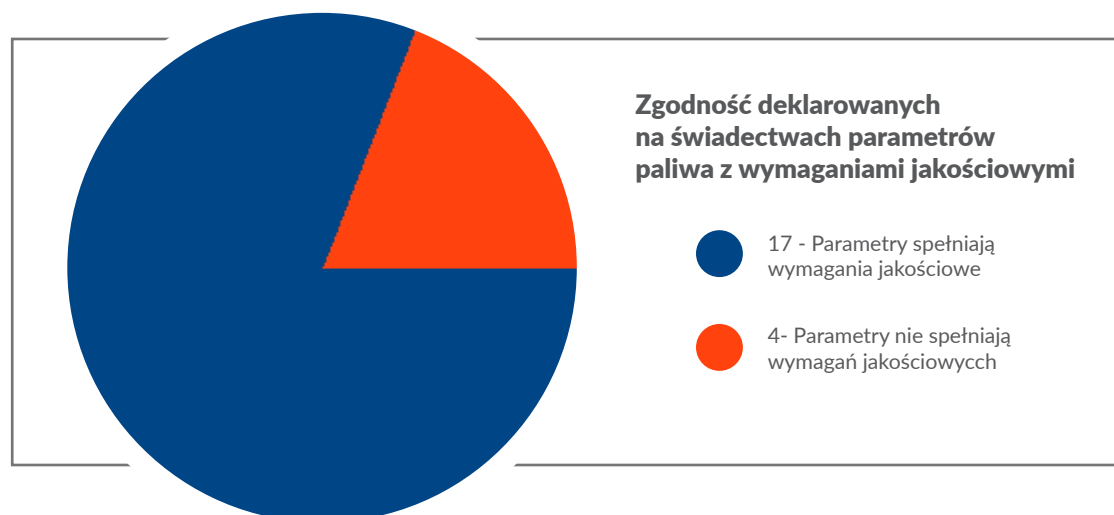
W powyższym zestawieniu w kategorii błędne nie ujęto 2 świadectw, które w polu nr 4 bardzo ogólnie określały rodzaj paliwa stałego, do którego odnosi się świadectwo (w obu przypadkach na świadectwach widnieje jedynie „węgiel kamienny”). Według przepisów w tym miejscu sprzedawca powinien dokładnie określić rodzaj sprzedawanego węgla, odnosząc się do tabeli w rozporządzeniu. **W przeciwnym razie kupujący nie wie czy węgiel powinien spełniać wymagania np. dla groszku (gorsza jakość - patrz str. 5) czy ekogroszku (lepsza jakość - patrz str. 5).**

Osobną kwestią jest też forma, w jakiej świadectwo jest przekazywane nabywcy. W tym przypadku **na 10 świadectw jakości otrzymanych przy zakupie próbki węgla, 4 były wy-**

drukami bez podpisu lub kserokopiami nie potwierdzonymi za zgodność z oryginałem, czego wymagają przepisy. Wszystkie 4 przypadki dotyczyły zakupu węgla w marketach budowlanych.

Zgodność deklarowanych na świadectwach parametrów paliw z wymaganiami jakościowymi

Z treści przeanalizowanych świadectw wynika, że w 4 przypadkach na 21 przedsiębiorcy deklarują w świadectwach jakości węgla parametry niezgodne z wymaganiami jakościowymi. **Taki towar nie powinien być dopuszczony do sprzedaży, a w przypadku kontroli Inspekcja Handlowa powinna skierować sprawę do sądu.**

Zgodność parametrów deklarowanych na opakowaniach jednostkowych paliwa z parametrami deklarowanymi w świadectwie jakości

Wśród zakupionych próbek węgla stwierdzono rozbieżności pomiędzy parametrami paliwa nadrukowanymi na opakowaniu, a parametrami deklarowanymi w świadectwie jakości. **W 5 na 10 próbek parametry dekla-**

rowane na opakowaniu były gorsze niż parametry wyspecyfikowane na świadectwie. Mimo, że parametry deklarowane na świadectwie często spełniają wymagania jakościowe to konsument jest wprowadzany w błąd, gdyż w pierwszej kolejności ma kontakt z informacjami prezentowanymi na opakowaniu, które w stosunku do parametrów na świadectwie są zawyżone. Świadectwo z gorszymi parametrami otrzymuje po zakupie.

Poniżej podano przykładowe rozbieżności pomiędzy danymi na opakowaniach, a danymi wskazanymi na świadectwach jakości:

Parametr	Worek	Świadectwo
Wartość opałowa	min 26 MJ/kg	min 25 MJ/kg
Zawartość popiołu	max 7%	max 10%
Spiekalność	max 15	max 20

Parametr	Worek	Świadectwo
Wartość opałowa	26-27 MJ/kg	23-26 MJ/kg
Zawartość popiołu	max 6%	max 6-12%
Spiekalność	max 3	max 15

Parametr	Worek	Świadectwo
Wartość opałowa	22 MJ/kg	21-24 MJ/kg
Zawartość popiołu	10%	6-12%

DZIAŁANIA KONTROLNE PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI HANDLOWEJ

W toku pracy nad niniejszym opracowaniem wystąpiono do wszystkich 16 wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej z wnioskiem o udostępnienie informacji publicznej w zakresie liczby przeprowadzonych kontroli punktów handlowych mających w sprzedaży węgiel kamienny w miesiącach listopad 2018, grudzień 2018, styczeń 2019 i luty 2019, pod kątem przestrzegania przez przedsiębiorców prowadzących te punkty przepisów Ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2018 poz 427, 650, 1654, 1669) wraz ze wskazaniem:

- w ilu przypadkach stwierdzono nieprawidłowości,
- w ilu przypadkach pobrano próbki paliw stałych i przekazano je do badań laboratoryjnych.

Z otrzymanych odpowiedzi wynika, że w skali całego kraju przeprowadzono w okresie listo-

pad 2018 – luty 2019 łącznie **353 kontrole**. W **126 przypadkach tj. 36%** stwierdzono **nieprawidłowości**.

Kary pieniężne wymierzane były w pojedynczych przypadkach - w większości województw nie nałożono żadnych. Wyjątkiem jest tutaj mazowieckie (4 kary po 10 000 zł), małopolskie (7 kar na kwotę 70 000 zł) oraz lubelskie (1 kara 10 000 zł). Nie otrzymano informacji o karach z województwa śląskiego.

Wszystkie kontrole dotyczyły wyłącznie wystawiania przez kontrolowanych przedsiębiorców świadectw jakości oraz treści tych świadectw.

Wszystkie inspektoraty odpowiedziały na pytanie o pobrane próbki, że **żadnych próbek w toku kontroli nie pobierano**.

Szczegółowe dane z poszczególnych województw przedstawiono w tabeli poniżej.

Wojewódzkie Inspekcje Handlowe	Liczba kontroli XI 2018 - II 2019	Liczba nieprawidłowości	% nieprawidłowości
Białystok	14	11	78,57%
Bydgoszcz	31	8	25,81%
Gdańsk	14	12	85,71%
Gorzów W.	13	7	53,85%
Katowice	14	3	21,43%
Kielce	20	0	0,00%
Kraków	39	15	38,46%
Lublin	28	6	21,43%
Łódź	10	4	40,00%
Olsztyn	18	8	44,44%
Opole	16	5	31,25%
Poznań	26	13	50,00%
Rzeszów	14	11	78,57%
Szczecin	15	11	73,33%
Warszawa	60	6	10,00%
Wrocław	21	6	28,57%
RAZEM	353	126	35,69%

Już na etapie analizowania przepisów, których wprowadzenie było inspiracją do przygotowania niniejszego opracowania, pojawiły się pierwsze wątpliwości co do ich spójności oraz skuteczności. Poszczególne wątki zaprezentowano poniżej.

ZAWARTOŚĆ SIARKI CAŁKOWITEJ - WIELKA NIEWIADOMA

Pomimo iż rozporządzenie Ministra Energii z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz.U. 2018 poz. 1890) ustanawia maksymalne wartości dla zawartości siarki całkowitej w poszczególnych rodzajach paliw stałych na poziomie 1%-1,7%, to **w opublikowanym wzorze świadectwa brak jest pola, w którym należałoby wskazać wartości siarki całkowitej.** W

związku z powyższym wartość ta nie jest zazwyczaj podawana na świadectwie: w większości przeanalizowanych świadectw jakości siarka nie jest wykazywana i tylko nieliczni przedsiębiorcy nadprogramowo zadeklarowali wartość tego parametru.

W większości przeanalizowanych świadectw jakości siarka nie jest wykazywana i tylko nieliczni przedsiębiorcy nadprogramowo zadeklarowali wartość tego parametru

Mimo, że określone zostały wymagania dotyczące zawartości siarki, nabywca nadal nie będzie wiedział, jaka jest jej zawartość w kupowanym paliwie, a kontrola jakości możliwa będzie tylko i wyłącznie po przeprowadzeniu badań laboratoryjnych na pobranych próbkach paliwa znajdującego się na placu magazynowym danego przedsiębiorcy.

OKREŚLENIE RODZAJU PALIWA STAŁEGO W ŚWIADECTWIE - SPORE ZAMIESZANIE

Minister w rozporządzeniu określającym wzór świadectwa jakości nie uściślił dokładnie, w jaki sposób ma być określony rodzaj paliwa na świadectwie jakości (pole nr 4). W efekcie poszczególne podmioty w różny sposób wypełniają to pole. W praktyce można najczęściej spotkać się z trzema sposobami:

1. Określenie ogólne np.: węgiel kamienny,
2. Określenie nawiązujące do nazw tabeli w rozporządzeniu w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych np.: paliwa o wymiarze ziarna 5-31,5 mm: ekogroszek - jest to rozwiązanie prawidłowe
3. Określenie nawiązujące do nazwy handlowej danego paliwa np.: ekogroszek XYZ.

W przypadku pierwszym klient detaliczny nie może mieć pewności, czy otrzymane świadectwo faktycznie dotyczy zakupionego przez niego węgla. Aby wyeliminować możliwość

pomyłki po stronie wystawiającego oraz wątpliwości po stronie nabywcy, zasadne wydaje się dookreślenie tego wymogu przez Inspekcję Handlową w taki sposób aby w polu nr 4 zawarta była zarówno nazwa handlowa oferowanego węgla jak i numer i specyfikacja tabeli, w której określono wymagania jakościowe dla danego rodzaju paliwa.

MARKETING VS. DOKUMENTY

W trakcie analizy treści świadectw i zestawieniu jej z treścią na opakowaniach paliw węglowych rozbieżności stwierdzono w 5 przypadkach na 10 analizowanych. Jeżeli zjawisko zawyżania parametrów nadrukowanych na opakowaniach z węglem względem parametrów wynikających ze świadectw jakości jest równie duże w skali całej branży, to **mamy do czynienia z wprowadzeniem w błąd konsumentów na szeroką skalę** (nawet jeżeli paliwo spełnia wymogi jakościowe to nadal gwarantowane świadectwem jakości parametry są gorsze niż wynika to z treści informacji na opakowaniu).

Konsument bardzo często nie ma możliwości weryfikacji tych parametrów przed zakupem paliwa, gdyż świadectwo otrzymuje dopiero wraz z fakturą zakupu. W przypadku zakupu paliwa z dostawą do domu konsumenta procedura jego zwrotu może być skomplikowana i kosztowna (zamawianie transportu zwrotnego i jego koszty).

W efekcie może to zniechęcać konsumentów do realizacji prawa do zwrotu w przypadku odkrycia, że gwarantowane świadectwem parametry paliwa są gorsze od parametrów deklarowanych na opakowaniu, na podstawie których podejmowana była decyzja.

KONTROLA W TEORII

O ile sama idea wprowadzenia świadectw jakości oraz kontroli ich zawartości, jak również wypełnienia obowiązku przekazywania ich nabywcom jest inicjatywą bardzo cenną, o tyle praktyczna jej wartość będzie wysoka jedynie w przypadku pobierania przez inspektorów Państwowej Inspekcji Handlowej próbek paliwa do kontroli laboratoryjnej i weryfikacji faktycznych jego parametrów. Zwłaszcza w punktach handlowych, w których stwierdzono uchybienia w dokumentacji. Poboru próbek na zlecenia IH mogą dokonywać również certyfikowane laboratoria zajmujące się analizą jakości węgla. W przeanalizowanych czterech miesiącach minionego sezonu grzewczego nie pobrano ani jednej próbki do kontroli.

W przeanalizowanych czterech miesiącach minionego sezonu grzewczego nie pobrano ani jednej próbki węgla do kontroli.